

Overweging Karmelfeest Parochie van Boxmeer 19 juli 2026

Geruime tijd geleden maakte de cabaretier uit Almelo Herman Finkers ons opmerkzaam op een merkwaardigheid in ons taalgebruik wanneer we spreken over Maria en tot haar bidden. Op de televisie en in de krant presenteerde hij zijn eigen Mariologie. 'Voor God was er niemand,' zei Finkers. Maar hij voegde eraan toe: 'En Maria was zijn moeder.' Moeder van God is al een zeer oude eretitel voor Maria. *Theotokos* heette zij al in de eerste eeuwen: zij die God gebaard heeft.

In de Karmelorde noemen we *Maria Mater et decor Carmeli*: Moeder en Luister van Karmel. Ook de eretitel Moeder van Karmel bevat een merkwaardige onmogelijkheid. Iemand uit de eerste eeuw kan geen moeder zijn van een stel monniken op de Berg Karmel in het begin van de dertiende eeuw.

Voor mij is de spirituele inhoud van de eretitels van Maria belangrijker dan de vragen rond de fysiologische en biologische mogelijkheden en onmogelijkheden. Maria is voor ons een leefmodel. Dat is ze vanwege haar spiritualiteit en vanwege de manier waarop die spiritualiteit in haar leven vorm heeft gekregen. In het leven van Maria kunnen we herkennen wat het betekent om te leven in Gods tegenwoordigheid en te staan voor Gods gelaat.

Het verhaal van de aankondiging aan Maria maakt dat al duidelijk. De groet van Gabriel is opgenomen in de tekst van het Wees gegroet. 'Wees gegroet Maria, vol van genade. De Heer is met u.' Het is belangrijk te zien dat op het moment dat Gabriel Maria aanspreekt de genade van God al aan Maria toegefallen, gratis en voor niets. De liefde van God is in haar leven aanwezig gekomen en God heeft met haar willen zijn. Dat is niet alleen een feit uit het verleden, maar een werkelijkheid die tot in het heden doorwerkt. God is in heel haar leven aanwezig is geweest. Zo kan zij staan voor Gods gelaat.

Het antwoord van Maria aan het einde van het verhaal is: 'Zie de dienstmaagd des Heren. Mij geschiedde naar uw woord.' Op dat moment wordt Maria opgenomen in de familie van God. In de Oudheid is de familie een geheel van meerdere generaties. De familie omvat ook de slaven en de slavinnen en zelfs al het vee. Maria hoort bij dat geheel. Ze stelt zich volkomen in dienst van God. Ze leeft in zijn aanwezigheid en zo staat zij voor zijn gelaat. Haar dienstbaarheid en overgave stelt God present. Ze maakt God zichtbaar en aanwezig in onze wereld. Zo kan zij moeder van God zijn.

Een mens die wil leven in navolging van Maria laat zien wie God is. Dat gebeurt allereerst in het gebed. Bidden is zich verlangend uitstrekken naar God toe. Dat gebeurt niet alleen in het smeekgebed wanneer we God iets vragen vanwege een gemis of een nood. Maar dat gebeurt ook als we God

danken om wat we van Hem ontvangen hebben. Eigenlijk is het gebed zelf al een vorm van Gods aanwezigheid. Hij leeft in ons als verlangen of als herinnering. Op die manier woont God in ons en wonen wij in Hem.

God komt ook aanwezig in de christelijke gemeenschap. In die gemeenschap zijn we zusters en broeders van elkaar. We zijn dat omdat we ons verlangen naar God en de liefde voor de medemens met elkaar delen. Het klinkt misschien arrogant om te zeggen. Toch kunnen we in navolging van de apostel Paulus de christelijke gemeenschap een gemeenschap van heiligen noemen. Dat betekent niet dat het een gemeenschap van perfecte en volmaakte mensen is, maar wel een gemeenschap van mensen die door God geraakt zijn en die de liefde van God willen uitstralen naar anderen toe en zo God aanwezig in onze wereld willen brengen. Een gemeenschap van heiligen is geen aanduiding van mensen die in moreel opzicht volmaakt leven. Het is een aanduiding van een gemeenschap die wil leven in Gods tegenwoordigheid.

Veel mensen zoeken in hun nood hun toevlucht tot Maria. Zij is moeder van barmhartigheid en troosteres van de bedroefden. Evenzo kunen wij ons betrokken voelen bij de lijdende mensen, bij de onschuldige slachtoffers van de vreselijke oorlogen van dit ogenblik, bij de slachtoffers van nietsontziende machtswellust en winzucht, bij hen die niet mee kunnen in de voortdurende strijd om zelfhandhaving. In de lofzang van Maria danken we God om de weldaden die Hij bewezen heeft aan de geringe mensen. Door het bidden en zingen van deze lofzang wordt ons verlangen gevoed naar vrede en gerechtigheid. De lofzang van Maria heeft een enorme omvormende kracht. Het gaat over een wereld waarin de machtsverhoudingen zijn omgekeerd. De machtigen worden van hun troon gestoten, de rijken weg gestuurd met lege handen. De mensen die honger hebben krijgen overvloedig te eten. Het is veelzeggend dat de lofzang in meerdere dictaturen verboden is geweest.

Net zoals met Maria is gebeurd, kan God ook in ons tot leven komen. Het is misschien vreemd om te zeggen dat wij allemaal moeder van God kunnen worden. Leven in Gods aanwezigheid en staan voor zijn gelaat geeft leven aan onze wereld. Gods liefde heeft ons zelf tot leven gebracht. Maar die liefde gaat ook door ons heen en brengt andere mensen tot het waarachtige leven zoals God ons bedoeld heeft. Staan voor Gods gelaat doet God in ons geboren worden. Het brengt God aanwezig in onze wereld, ook in een wereld die getekend is door smartelijk lijden. De doorwerking van Gods liefde door ons heen naar alles wat ons omringt, maakt ons allen tot moeder van God.

Pater Huub Welzen o.carm.